Sakala.

Asutanud C. R. Jakobson 1878 a.

Ilmub kolm korda nädalas: teisipäewal, neljapäewal ja laupäewal. Sakala Kirjastusühisuse wäljaandel.

Toimetus ja talitus asub Tartu tän. 9, A. Tõllasepp'a majas II. korral.

Toimetuse kõnetunnid kella 12—2 päewa.

Talitus awatud kella 8 homm. kuni kella 5-ni p.l. Pühapäewiti on talitus kinni.

Telefonid:
Toimetus ja talitus № 31.
Wastutaw toimetaja № 97.
Trükikoda № 188.

Üksik number 5 marka.

Tellimise hind:

	Postiga:	Ise ära wiies:
1 kuu pääle	60 marka.	50 marka
2 „ „	120 „	100 „
3 „ „	160 „	130 „

Edasi iga järgmise kuu eest postiga 50 mk ja postita 40 mk.

Aadressi muutmisel tuleb 15 mk. maksta ja wana aadressi nr. üles anda.

Kuulutuste hind: Kuulutuste küljel 3 mk. 50 pn., lehe esiküljel ja teksti 7 mk millimeeter ühel weerul. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga

Tarwitamata käsikirju ilma ellekohase soowita alal ei hoita.

Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Sakala“, Wiljandis.

Nr. 69. | Neljapäewal 18. juunil 1925 a. | 45. aastakäik.

Pärnumaa muusikapäew

20. ja 21. juunil s. a.

Pärnu ilusas merirannas

EESKAWAS:

1. Pärnumaa ühendatud pasunakooride

KONTSERT

2. Sinfooniakontsert
3. Jalgpalli wõistlused Tallinna ja Pärnu meeskondade wahel laupäewal ja pühapäewal
4. Sõjawäe sportlised ettekanded
5. Teater a) oper. **„Hollandlanna“**
„Endlas“ laup õhtul mängib kaasa A. Sällik
b) oper. **„Jaanlöö“**
„Endlas“ pühapäewa õhtul
6 Wabaõhu teater öösel laululawal
„Tasuja“
Eesti orjaajast. Rongikäigud ja muud lõbustused

Harju panga ametnik Torokoff piiril tabatud.

Kriminaalpolitsei sai teateid, et Harju panga ametnik Hans Torokoff kawatseb üle piiri Wenemaale põgeneda. Piiriwalwele tehti korraldus walwel olla Torokoffi tabamiseks.

Öösel wastu 17. juunit märkasid piiriwalwurid umbes 3 kilomeetrit põhja pool Narwa-Jamburi raudteed kolme inimest piirile lähenewat. Neid tabades selgus, et nad olid: wõltsimiste pärast tagaotsitaw Harju panga ametnik Hans Torokoff, keegi proua Rätsep ja üks piiriäärne elanik.

Kinniwõtud seletasid, et nad Eesti Wenemaale tahtnud minna, kuna piiriäärne elanik neile ainult teejuhiks oli. Tabatud naisterahwas oli n.-leitnant Rätsepi proua. Teatawasti lasti n.-leitnant Rätsep sõjakohtu otsusel maha 1. detsembri mässukatsest osawõtmise pärast.

Pärast ülekuulamist saadeti H. Torokoff Narwa kriminaalpolitsei korraldusel Tallinna.

Riigikoguliiget-sotsialisti nõutakse riigikogust wälja.

Sõjaminister Soots nõuab riigikogult, et riigikogu liige Jakobson, kes teatawasti sotsialistidega ühines, riigikogust wälja antaks sõjaringkonnakohtu alla andmiseks. Jakobsoni süüdistatakse selles, et ta omal ajal töörahwa ühise wäerinna nimekirjas kandideeris.

Sõjaministri nõudmine on antud koosseisu komisjoni läbiwaatamiseks.

Wenemaalt tuleb kihutuskirjandust.

Neil päewil leiti ühelt rongilt, mis Wenemaalt tuli, rongiteenijate wagunisosast suur pakk kommunistliku kirjandust. Pakis oli suurem kogu kominterni Eesti sektsiooni häälekandjat „Klassiwõitlus“.

Endine Liiwimaa maamarshal Pilar-Pillhau surnud.

17. juunil suri südamenõrkusse tuntud Balti saksa poliitikamees Adolf Pilar-Pillhau. Pilar-Pillhau oli kauemat aega Liiwimaa maamarshal, sillakohtunik, Wene riiginõukogu liige ja Pärnu linnapää abi. Okupatsiooni ajal oli ta äge iseseiswa Eesti wastane ja põgenes hiljem Saksamaale. 1924 a. tuli ta Eestisse ja asus siseministri loal Pärnu, kus ta nüüd suri.

Riigiteenijate toetusraha ühetasaselt jagatud.

Rakwere-Paide rahukogu on riigikogu poolt lubatud poole kuu palga suuruses toetusraha otsustanud jagada ühetasaselt kõigi ametnikkude wahel; nõnda on tulnud iga selle ametkonna riigiteenija kohta 5555 marka.

Sarnane jaotus leiab üksmeelset heakskiitmist riigiteenijate keskel ja meie lehe toimetusele on tulnud soowiawaldust, et see toetusraha kõigis ametkondades ühetasaselt saaks jaotatud.

Koolijuhataja haridusministriga kohtus.

Teisipäewal, 16. juunil, arutas riigikohus end. Tallinna tütarlaste gümnaasiumi direktori pr. Tellmaan-Tõrwandi kaebust haridusministri pääle kohalt tagandamise ja ametist wabastamise asjus. Kaebaja wolinikkudena esinesid adwokaadid Teemant ja Maurer.

Lühikese nõupidamise järele kuulutas riigikohus otsuse:

1) koolijuhataja kohalt lahti registreerimise asjus otsus wälja kuulutada 19. juunil, 2) kaebtus alamale palgaastmele määramise kohta tähele panemata jätta ja 3) haridusministeeriumi otsus õpetaja kohalt tagandamise asjus tühistada ja küsimuse selgitamine haridusministeeriumile teistkordseks läbiwaatamiseks anda.

6. kirikupäew.

„Protestantline waim“ luterlusu kirikust wälja heidetud. Mürgllid ja jalatrampimised kirikupäewal.

Piiskop Kukk kannab ette kiriku 1924 a. aruande, millest selgub, et Eestis on 15 praostkonda, kihelkondi 133 ew.-luterlusu kogudust 140. Koguduse koosolekud olewat sagedasti osawõtjate puudusel pidamata jäänud. Wahekord koguduste ja kirikuõpetajate wahel on mitmel pool halb. Igalpool olewat kirikuelus tõusu märgata, pääle Wiljandimaa, kus ajawaim kirikuelu takistawat. Kirikuskäimine olewat leige. Usuõpetust antawat, aga selle õpetajad olla tihti mitteusklikud. Haritlased usuasjade ja kiriku wastu külmad. Jumalawallatu waim tõstab pääd, pulmalised tihti purjus, ühes kohas on keegi ratsahobusel kirikusse sõitnud, teises kohas on keegi „kange mees“ kirikuõpetajale kirikus wastu rääkima kakanud.

Pärast aruannet küsitakse, kes on see härra, kes ütles oma aruandes, et riik toetab sopakirjandust. Haridusminister H. Rahamägi seletab, et riik sopakirjandust toetanud ei ole. Saadik Oras näitab sedasama. Kostuwad protestid nende wastu, kes küsisid selle aruandja isiku järele, kes riigile sopakirjanduse toetamist ette heitis. Kirikuõp. Kerem nõuab, et see kes riiki ilma aluseta süüdistas, wastutusele wõetaks. Lõpuks wõetakse siiski aruanne wastu.

Suurt skandaali tekitab kuulus „protestantlise waimu“ küsimuses. Wanameelsed kiriklased nõuawad käredalt, et sõnad „protestantismi waimule wastawas mõttes“ saaksid kiriku põhikirjast maha kustutatud. Wabameelsed soowiwad, et see küsimus jääks päewakorrast wälja, sest et riigikogus on arutusel usuühingute seadus ja põhikiri tuleb selle kohaselt kokku seada. Wanameelsed seda ei luba, waid nõuawad, et küsimus kohe otsustataks. Küsimus wõetaksegi otsustamisele ja 242 häälega 36 hääle wastu ja 1 erapooletusel otsustatakse kiriku põhikirjast sõnad „protestantismi waimule wastawas mõttes“ maha kustutada.

Kirikupäewale tehti ettepanek kirikuõpetaja Th. Tallmeistri tegewus hukka mõista. See tekitas kirikupäewa saadikute keskel suurt elawust. Õp. Tallmeistrile antakse süüks, et ta oma ajakirjaga „Protestantline Ilm“ jumalat teotawat ja mõistust uskumise juures kõrwale jätta ei lubawat. Kui hra Tallmeister wastuseletuseks sõna saab, siis trambiwad kirikuõpetajad, köstrid ja mõned maasaadikud jalgu ja karjuwad: „Wälja! Maha!“

Keegi köster seletab, et nemad on rahwas ja rahwa hääl olewat jumala hääl. Kirikuõpetaja Kerem wastab, et saapakontsa hääl küll jumala hääl ei wõi olla.

Hääletamisel wõetakse wastu ettepanek kirikuõp. Th. Tallmeistri tegewus hukka mõista. Õp. Tallmeistrile sõna ei anta. Õpetaja Järwe saab sõna ja hakkab kõnelema, kuid mitmed pastorid ja köstrid karjuwad wahele.

Juhataja Lell wõtab õp. Järwelt ilma eelmärkuseta sõna ära. Õp. Järwe protesteerib wägiwalla wastu. Õpetaja Tallmeister lahkub koosolekult protesteerides. Piiskop Kukk lõpetab selle kärarikka koosoleku waimuliku lauluga.

Olen tagasi jõudnud
ja wõtan jälle wastu 9-2 ja 4-6
Hambaarst L. Zirilson,
Lossi tän. nr. 5, (Dr. Gernhardi m.)
Telefon nr. 175.

Teadaanne
28. juunil s. a. kell 9 homm. saawad Suure-Kõpu „Osjo“ talus
heinamaa tükid
enampakkumisel, kohemaksetawa raha eest ühe aasta pääle rendile antud.
Linda Akermann

Walgamaa laulupidu.

Laulupidust wõttis osa 18 laulukoori umbes 600 lauljaga. Laulupidu päewa hommikul oli ilm ilus, aga keskpäewal muutus ta pilwiseks ja ähwardas wihmaga.

Laulupidul walitses suurepäraline meeleolu, mida aitas luua eriti hra J. Tõnissoni sütitaw ja waimustaw kõne. Ülewelt allalangew wihm ei suutnud piduliste tuju rikkuda.

Laulupäewast wõttis kuulajatena osa umbes 7000 inimest ja laulupäewa sissetulek katab loodetawasti kõik kulud, mis ta korraldamisel tehtud. Üldsissetulek ulatab 400 tuhande marga pääle. Loodetawasti jääb sissetulekust osa ka 1. detsembri kannatanute perekondade hääks.

Nõuk.-Wene laewastiku manööwrid.

Balti riigid ei luba laewu oma sadamasse sõita

20. juunil algawad Balti merel Nõukogude laewastiku manööwrid, mis kestawad nädal aega. Nagu Läti ajakirjandus kuuleb, ei olewat ükski Balti riik Wene laewadele luba annud sissesõiduks oma sadamaisse.

Laulu- ja muusikakursused Tartus.

13. juulil kell 9 homm. algawad Tartu konserwatooriumi ruumides Lossi tän. nr. 15 haridusministeeriumi laulu- ja muusikaõpetajate täienduskursused. Kursustele ülesandmise tähtaeg lõpeb 6. juulil. Ülesandmise teadaandes tulewad ära tähendada ained ja osakused, milles kuulaja end täiendada soowib. Ülesandmist wõtab wastu kursuste juhataja Tartu konserwatooriumis.

Daani ajaleht eesti kirjandusest.

Loetawamas Daani lehes „Aarhus Stiftstidende“ on ilmunud joonealusena „Kirjanduslik tänapäew Eestis“ — Ed. Hubeli sulest, mis annab ülewaate Eesti kirjanduse pärastsõjaaegsest sisust ja arengust.

Poola sõjalaewad Tallinnas.

17. juuni hommikul jõudsid Tallinna Poola sõjalaewad „General Halles“ ja „Komendant Pilsudski“. Neidile wastu sõitis neile sidemootorpaat nr. 10 ühes sideohwitseri n.-leitn. Weizenbergiga.

Õhtul kell 10 algas meie ohwitseride kasiinos ball, millest osa wõttis ka wabariigi walitsus, riigikogu juhatus diplomaatiline korpus, kõrgema astme riigi ametnikud ja kõrgemad sõjawäelased. 18. juunil on pidulik wastuwõtt wälisministeeriumis.

Poola külalised wiibiwad Tallinnas 3 päewa.

Kommunistide ärewus Inglise laewastiku külaskäigu puhul.

Wäljamaa ajakirjanduses ilmuwad teated, et Nõuk.-Wenemaal on maad wõtnud teatud ärewus eelolewa Inglise sõjalaewastiku külaskäigu puhul Baltiriikidesse. Olewat möödunud „hääd Macdonaldi ajad“ ja Inglismaa tahtwat nüüd näidata oma wõimu kui wastukaalu Nõukogude-Wenemaa merejõududele.

Rahwasteliidu esitajana tahtwat Inglismaa näidata, et tema käed küllalt pikad ja tugewad Baltiriikide kaitsemiseks wõimaliku hädaohu puhul Nõukogude-Wenemaa poolt.

Marokko sultan Fezis.

Pariisist saadud telegraafiteadete järele on Marokko sultan Mulai Jusef 14. skp. pidulikult sõitnud Fezi, kus ta pole käinud terwelt neli aastat Pidustuse organiseerisid prantslased, kes tahawad riffkabiilidele mõju awaldada, et hoolimata Abd-el-Krimi nõudmistest, loeb sultan Mulai Jusef ennast endiselt Marokko ilmalikuks ja waimulikuks pääks.

Inglismaa kardab Abd-el-Krimi.

Abd-el-Krimi sõjawäe edu on Londonis põhjust annud teatud ärewuseks. Londoni saabunud teadete järele olla Abd-el-Krim enesele ülesandeks wõtnud kogu Aafrika wabastamise Euroopa riikide wõimust.

Inglismaa, kui suuremate asumaade omanik Aafrikas, näeb praegu põhjust olewat loobuda absoluutsest neutraliteedist, kawatsedes toetada prantslasi Abd-el-Krimi wastu.

Ilmasõda oli hullumeelsus

Kui mingi muu asi rahwa silmi ei awa sõja kahjutegemise asjus, peaks inwaliidide kurb saatus seda ometigi tegema.

Dr. Pörster teab, et Saksamaal wiimne maailma sõda 4 248.000 isikut sandiks teinud, tapetud arwesse wõtmata, — Prantsusmaal on sõda 2 700.000, Inglismaal 2.122 000, Itaaliale 950.000 ja Ameerikale 246.000 haawatut ja santi annud. Naist ja lapsi, kes pärast sõda ilma hoolekandjadeta jäänud, on umbes 15 miljoni.

Langenuid arwatakse 12 miljoni olewat, sante 10—11 miljoni ja 15 miljoni naist, lapsi ilma hoolitsejateta — waata, see on sõja tagajärg. Pääle selle ei ole sõja alustajad isearalikku kasu saanud sõjast, küll aga endid pääle selle waeseks teinud. Eks ole hullumeelsus sõda ilmaaegu alustada. Maailmasõda on sellele hullumeelsusele otse krooni pähe pannud.

„Hudson“ auto
5-istmeline, wähepruugitud, müüa.
„Bristoll“ wõõrastemajas Grünstamm.

„Judith“.

Wabaõhuetendus Lossimägedes.

Saksa kirjaniku Fr. Hebbeli tragöödia, mis pikemat aega „Ugalas“ ettewalmistusel olnud, tuleb pühap., 21. juunil wabaõhulawal ettekandele. Hebbeli „Judith“ on hoopis effektsem, omalt ainelt huwitawam ja põnewam näidend kui Eesti kirjaniku A. H. Tammsaare „Juudit“, mis minewal aastal „Ugalas“ ettekandel oli. Et paljud publikumist kuulu järele arwamisel olla, nagu oleks Hebbeli „Judith“ täiesti sarnane Tammsaare „Juuditile“, siis olgu siin öeldud, et neil näidenditel midagi ühist ei ole pääle üldmotiiwi — Judith tapab Holofernese. Ei ole ka pääle nende kahe päätegelase, kummaski näidendis ühiseid tegelasi. Kuid needki kaks päätegelast on täiesti wastandid teineteisele. Tammsaare „Judith“ on armastaja naine, kes kirest Holofernese järele tapab wiimase. Kuid Hebbeli „Judith“ on kangelane, ta läheb Holofernese juure, et oma rahwast päästa ja tapab Holofernese, sest et see teda häbistas. Tammsaare Holofernes on suur sõjapäälik ja rahwaste wõitja, kuid muidu waikne filosofeerija wanahärra, kes oma kohustustele truuks jääb ja Judithi neitsiau ei puuduta, kuigi see seda igatseb. Hebbeli Holofernes on selewastu täielik türann. Ta tapab oma päälikud, kes julgewad lähineda naistele, keda ta armastab, olgugi ainult kui sööki ja jooki, ta laseb külad ja linnad süüdata, ning puhastab öösel nende walgusel oma mõõka. Tapab naist, kes tema ette ilmuwad, ainult sellepärast, et ta neid ilusad ei leia olewat. Ta raiub inimestel käsi ja jalgu maha ning naerab, kui ta wihaalused tulel küpsewad. Oma naeruga ütsi ajab ta inimesi surma ja nõdrameelsusse. Naist tapab ta suudluste ja süleluste(?)ga, nagu mehi mõõgaga. Iga ta mõte sünnitab hirmu, õudust. Tema sõna on surm. Ka Judithiga ei käi ta teisiti ümber kui harilikult. Ta laseb walmistada suure söömaaja ja kui küllalt joodud ja wiin ta pääs mässab, laseb ta Judithi oma ette tuua, sunnib teda omale tantsima. Kui orgia kõige ägedamal tipul, tahab ta Hebrea naist tundma õppida, kihutab päälikud pidult minema ja weab Judithi oma telki, ning kui häbistanud Judithi, jääb magama raskesse wiinaunne, siis tapab tema naine, kes kätte maksab oma au eest.

Näidendi tarwis on walmistatud uued kostüümid. Osa tegelasi mängiwad ratsahobustel.

Judithi osas esineb ja tantsib Judithi tantsu prl. Olly Sander. —w.

Hääleseadmise kursused Wiljandis.

1. juulist s. a. korraldab tuntud lauluõpetaja hra Walter Rossfeldt, Wiljandis Tallinna tän. nr. 1, lauljatele ja kõnepidajatele hääleseamise kursuse.

Lauljatele 1) säetakse hääl itaalia meetodi järele (s. t. wabalt pinguta toon), 2) wõetakse läbi hingamistehnika, 3) kuulmisharjutused ja 4) elementaarteooria.

Kõnepidajatega wõetakse ette orgaanstuudiod, et nõrgad hääled, mis pikemate kõnede juures ruttu ära wäsiwad, tugewamaks saaksid. Ühtlasi wõetakse läbi deklamatsioon poeesias ja proosas.

Kursus kestab 8 nädalat, 1. juulist kuni 1. sept. ja on määratud neile, kes oma tegewuses kursustel õpetatawaid teadmisi tarwitama peawad, s. o. õpetajatele, kooliõpetajatele, lauljatele, sõjawäelastele, adwokaatidele, näitlejatele ja kõigile teistele, kes sellest huwi tunnewad.

Täna „Ugala“ aias kontsert.

Täna, 18. skp. kell 8 õhtul on „Ugala“ teatri aias kontsert uue eeskawaga. Juhatab hra J. Waks. Orkestri koosseis on suurendatud. Kawa koosneb neist muusikapaladest, milliseid esitab nimetatud orkester 20. ja 21. skp. Pärnu laulupeol hra J. Waksi juhatusel. Kuulajatele helimeistrite töödest kantakse ette Verdi, Donizetti, Händel, Tshaikowsky ja t. tööd.

Tulekahi Suure-Jaanis.

Öösel wastu neljapäewa kella 1 ja 2 wahel hakkasid Wiljandis tulekahjukellad helisema. Kus tuli lahti oli, seda oli elanikkudel wõimata teada, sest linnas kuskil tuld märgata ei olnud

Selgus, et tulekahju oli Suure-Jaani alewis, kuhu Wiljandi tuletõrjujad abiks kutsuti.

Põles S.-Jaani alewis asuw Simonlatseri trahter. Tulehädaoht oleks wõinud wäga suureks minna, sest ümbruses oli palju teisi maju, mis oleksid wõinud tuld wõtta, kuid et eelmisel päewal oli wihma sadanud, ei suutnud tuli õnneks kõrwalmaju süüdata. Ka awaldusid pritsimehed energilist tegewust. Abiks ruttasid kõige esmalt Suure-Jaani tuletõrjujad, siis Wõhma ja Wiljandi tuletõrjujad oma pritsidega, kuid tulele oli juba enne wälise abi kohalejõudmist kohalikkude tuletõrjujate poolt piir pandud.

Maha põles trahteri hoone ühes kuuriga, kust tuli alguse saanud. Edasi hakkasid põlema Grünbaumi wabriku taga asuwad kõrwalhooned. Siis kandis tuul tule 3—4 wakamaad eemale, kus kahe maja katused põlema hakasid. Katused kustutati koduste abinõudega ära, kuna Grünbaumi wabriku kõrwalhooned maani maha põlesid.

Arwatakse, et siin kuritahtliku süütamisega tegemist. Kriminaalpolitsei sõitis kohale asja juurdlema.

Mõtteid laulu- ja muusikapäewade puhul.

Wanad eestlased olid lauluarmastaja rahwas. Talweõhtutel rõkkas laul tubades töö juures, suwel põllul ja heinamaal. Lauldi ketrades, aspeldades, kangast kududes ja loomi talitades, suwel heina tehes ja rukist lõigates. Laulsid naised ja mehed, eestkätt küll naised, aga meestelgi oli laulmine mõnusaks meelelahutuseks ja armsaks ajawiiteks. Mehed laulsid talwel teed käies, kui reel istudes aeg igawaks läks, kõõrutati regiwärsse, milline sõna tänapäewgi rahwalaule üht wormi tähendab. Laulsid mehed ka kõrtsis, kuigi seda laulu, mis wiinaklaasi juures lauldakse, enam sündsaks lauluks ei saa lugeda.

Raske orjaaegki ei suutnud laulu eestlaste keskelt häwitada. Küll tõi ta aga kurbi toone rahwawiisidesse, tõi laulusõnadesse kaebust ja kartmist. „Oh mina waene orjapoissi", „Läksin mo, tilluke, teole", „Kust on saks need saapad saanud", „Miks neo härra nii ilossa" ja paljud teised rahwalaulud, mis seni alles hoidunud, awaldawad nii palju kaebeid raskest orjaajast ja mõisnikkude ülekohtust. Kurdeti taga endist wabu aegu „Oh seda endista eluda" jne. Aga ikka lauldi. Isegi mõisa õõrehel olewat mõnikord laul helisenud.

Wõib arwata, et orjaaeg eestlaste laulu arenemise pääle takistawalt mõjus. Kui orjaajal lauldi, siis lauldi aastatuhandate jooksul sissejuurdunud harjumuse mõjul. Wabaduse wõtmine, raske kehaline töö ja isandate julmus ei wõinud arendada laulmist, waid hoopis pigemini häwitas inimeste rinnus need ilutunded, mis on tõukeks laulmisele.

Peame imestama, et weel hoidus alles eesti rahwas niigi palju laulwara, kui on suudetud raudwaraks koguda. Hilja hakkasime koguma, isegi liig hilja. Kõiksugused tormid ja kannatused oli eesti rahwalaul üle elanud, kuid siiski oli sellest kallist warast nii palju alles hoidunud, nii ütlemata palju, et rahwalaulude rohkuse poolest on eestlased esimesel kohal maailma rahwaste seas.

Südamlikku tänu kadunud Jakob Hurtile haua põhja ta waewa ja hoole eest, mis tõi kokku eesti laulwara riismed nii palju kui neid weel wõimalik oli kodumise eest päästa. Tänu ka tema usinatele kaastöölistele, kes talle kogumisel suuresti abiks olid. Suure töö tegi ära rahwalaule kogumises ka M. J. Eisen, omal ajal ka Fählmann ja Kreutzwald. Nende töö tagajärjel oleme päästnud uunemise eest wäga tüseda kogu eesti rahwalauludest. Kahtlemata on hiiglaosa kaunimatest rahwalauludest rahwa mälestuses kaotsi läinud, sest et neid õigel ajal üles ei saadud kirjutada.

Kõigest sellest selgub, et oleme laulurahwa lapsed. Meie ei saa wõõrad olla laulule.

Meie keelgi on wäga kohane laulmiseks. Oma wokaalirikkusest tingitud kõlawuse tõttu on eesti keel ühes teiste soomesugu rahwaste keeltega kõlarikkam ja selgem keel Euroopas ja wõib selle poolest taha jääda wast ehk ainult itaalia keelest, mille musikaalsus loetakse muusikatundjate poolt esimesele kohale maailma keelte seas.

Wiimaste aastakümnete jooksul on eestlased lauluharrastamises edenemise asemel wähjakäiku sammuma hakanud. Juba ligi poolsada aastast on märgata Eestis laulmise wähenemist. Aeg-ajalt jäi wähemaks tööjuures laulmine: waikides lastakse wokke wurada, waikides töötatakse heinakaarel ja kõnnitakse adra taga; näib et laululätted on umistanud. Laulmine hakkas nagu moest wälja jääma. Wiimati waikis rahwa seas laulmine niiwõrd, et mehed ainult purjus pääga weel wanast ajast meelejäänud wiise weeretasid, muidu aga palju kunagi ei lauldud.

Selle tagurpidiminekku wastu hakkasid töötama laulu- ja mängu-, muusika- ning hariduseseltsid. Maale tekkis agarate muusikasõprade eestwõttel hulk laulukoore. Iseäranis suurt hoolt ja agarust laulmise edendamises näitasid üles wanema aja õpetajad ehk koolmeistrid, nagu neid sel ajal kutsuti. Koolmeistrid hakkasid rahwale uuesti laulmist õpetama, rahwast laulu juure tagasi wiima, laulmist uuesti moeasjaks tegema.

See ajajärk on tuntud Eestis ärkamisaja nime all. Sel ajal sündis meil waimuelus ärkamine: ärkas rahwustunne ja kirjandus, ärkas ka waibunud laulmine uuesti.

Siiski kadunuks jäid wanad rahwalaulud ja regiwärsid. Need, mida koolmeistrid rahwale pakkusid, olid Saksamaalt laenatud wiisid saksakeelest tõlgitud sõnadega. Wõõras waim lehwis wastu neist lauludest, wõõrast waimuwara pakati meile. See oli omaaegne modernism. Saksa meistrite helitööd ühes saksa rahwawiisidega tehti meie rahwale omaseks. Sellest ajast on pärit „Mu isamaa armas", „Priius kallis anne", „Kuldne õhtupäike" ja paljud muud laulud, eriti sentimentaalsed usu- ja isamaalaulud, mis kõik Saksast laenatud. Eesti rahwalaulu põlati, peeti alawäärtuslikeks, mida laulda häbeneti. Oli ta ju orjarahwa laul ja mis wäärtust wõidi talle anda maaisandate rahwa laulwara kõrwal. Isegi isa Jannsen ütles õige halwasti eesti rahwalaulu kohta, nimetades seda inetumaks joratamiseks, mida iga mõistlik inimene põlgawat.

Aeg muutis sellegi põlastawa waate, kadusid niisugused kõsterlikud arusaamised rahwalaulust. Eesti rahwalaul tõusis ausse ning kodumaa ja wäljamaa meistrite paremate tööde kõrwal on meie rahwawiisidel ning rahwalauludel anase. Nüüd oleme juba teistkorda muusikaliselt ärganud.

Eesti on uuesti laulma hakanud, laul on uuesti rahwa hulka tunginud. Küll ei laulda weel sel määral kui wanasti, aga lauluarenemise suhtes on Eesti kaunis kaugele jõudnud. Meil on mitusada laulukoori kümnetetuhandate lauljatega. Nii suurt koga lauljaid, kui oli 1923 a. üleüldisel laulupidul Tallinnas, ei ole suutnud ükski teine rahwas laulupidul ühise koorina wälja panna, nii et õigusega katsusid wäljamaalased seda laulupidu maailma kõige suuremaks laulupiduks. See nähtus on auks eestlastele ja kõneleb jälle kord, et oleme lauluarmastaja rahwas, oleme wähemalt laulurahwa lapsed.

1923 a. üleriiklisele üldlaulupidule järgnes 1924 a. suwel hulk kohalikke laulupidusid ehk muusikapäewi, maakondade ja kihelkondade laulupidud ja muusikapäewad. Ja tänawu, 1925 a. suwel, tuleb terwe rida samasuguseid wäiksemaulatuslikt laulupidusid ja muusikapäewi. Hiljuti möödus Walga laulupäew, tulewal pühapäewal algab Pärnu muusikapäew ja järgmisel pühapäewal Türi muusikapäew. Mõlematel muusikapäewadel esinewad mitukümmend laulukoori mitmesaja lauljaga.

Loeme oma meeldiwaks kohuseks kõigesoojemalt terwitada neid ülemaakonnalisi ja kohalikke laulu- ja muusikapäewi ja tänada nende korraldajaid nähtud waewa eest. Need muusikapäewad on tugewaks tõukejõuks laulmise ja muusika arendamisele, annawad äratust ja hoogu laulmise ning muusika edendamisele isegi kaugemates metsanurkades, kust muidu igasugune waimlise elu awaldus kaoks.

Weel palju rohkem peab laulmine eesti rahwa keskel arenema, weel palju rahwalikumaks peab laulmine muutuma. Uuesti peab hakkama laul kõlama eesti taludes, nurmedel ja niitudel. Selleks andku hoogu muusikapäewad ja laulupidud, selleks töötagu energiliselt meie rahwa walgustajad, õpetajad maal kui ka iga laulu- ja muusikasõber ning kutsugu ellu surmale suikunud laulukoorid ning asutagu uusi sinna, kus seni laulukoor puudunud. Hariduse-, raamatukogu- laulu- ja mängu-, muusika ning muud hariduslise sihiga seltsid kutsugu omad laulukoorid ella.

Laulmisel on suur kaswataw ja hariw mõju rahwa kohta, sest mitte asjata ei laula laulik: „Kus lauldakse, aset wõta sa — ei kurjal laulud õnnestu". Laulmine ajab kurjad mõtted südamest ning juhib mõttekäigu kõrgete ja ilusate asjade pääle, tõstab meid ülesse maisest madalusest, juhib ülesse „lumiste kõrguste poole", pimedusest ülesse walguse poole. „Nagu linnu tiiwul tõstab laulu hääl ülespoole hinge imewiisil pääl".

Kõige muu hää hulgas juhib laulmine kaudselt ka karskuse poole. Küla laulukoor tõmbab pühapäewal noorimehi lauluharjutusele kokku ja neil pole aegagi minna mõnest salaurkast wõi küla „mustast kassist" wiina otsima. Pole ka purjus pääga lauluharjutusel midagi pääle hakata — seda teawad lauljad ise kõige paremini. Juba piinlik on mõtegi sellest, et wiibida kaines seltskonnas uimastanud olekus.

Maa leiab laulukoor sooja poolehoidu kõigis kihtides. Isegi need, kes laulmise wastu ükskõiksed, sallitwad häämeelega laulmist ja külausklikud, kes tihti kõike ilmlikku asja põlgawad, on laulukoori wastu enamasti häätahtlikud.

Tahaksime häämeelega loota, et juba 1926 a. suwel peetaks ära Sakalamaa muusikapäew, mis tõuget annaks laulu ja muusika arenemisele Sakalamaal. Asugu selleks tööle kõik, kellele meie laulu ja muusika ning üldse hariduslise edenemine kallis!

Palawuslaine Ameerikas.

Nagu ajalehist teada käis hiljuti üle Ameerika hiigla palawuslaine. Wahelewahel tõusis temperatuur üle 80 kraadi. Palawuse kätte surid paljud inimesed, juhtus rongiõnnetusi, sest raudteerööpad muutusid kuumuse tõttu kõweraks. Kõrge temperatuuri ajal said elanikud palju kannatada. Korterites walitses niiwõrd suur kuumus, et neis oli magamine wõimata. Inimesed olid sunnitud öö mööda saatma wäljas, kas majakatustel, awalikkudes jalutuskohtades, wõi otse tänawal.

Kõrwalolew pilt kujutab New-Yorgi elanikkude kannatusi wiimase palawuslaine ajal.

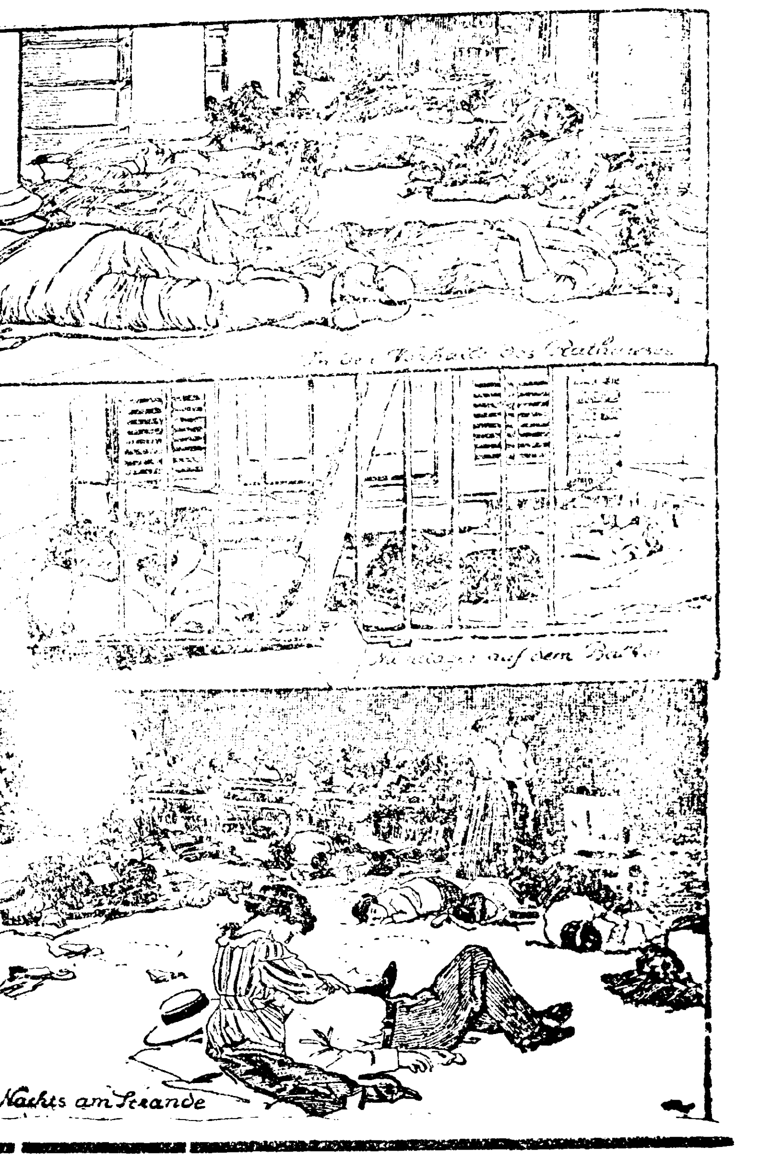

Põllumajanduslistest õppereisidest katsejaamadesse.

Mida tuleks arwesse wõtta nende korraldamisel?

Põllumajanduslikste õppereiside elawam hooaeg on alganud. Mõned reisiseltskonnad on oma ringreisi juba ära teinud, mõned wõtawad selle ette käesolewal nädalal.

Kuna tähtsamateks sihtpunktideks neil õppereisidel on põllumajanduslised katseasutused, siis pöörab Eesti katseasjanduse keskkorralduse juhatus — Katseasjanduse Büroo — käesolewa hooaja algul õppereiside korraldajate ja õppereislate poole allajärgnewaga.

Õppereiside pääülesanne on pakkuda osawõtjatele õpetlikku nägelikul kujul. Seejuures sünnib suure hulga materjali wastuwõtmine õige lühikese aja jooksul. Nägelik õppimine on küll jõudsam ja lõbusam, kuid reisi kiiruse juures nõuab osawõtjatelt siiski tugewat meelte ja waimu pingutamist. Õppereis täidab seda paremini oma otstarwet, nii õpetlikkuse kui meelelahutuse poolest, mida wärskemad, mida paremini wäljapuhanud on reisist osawõtjad. Senised kogemused näitawad, et suurem jagu õppereisidest oma ülesannet wäga puudulikult täidawad oma liig wäsitawuse tõttu. Katsejaamades tuleb sagedasti wastu wõtta magamata öödest wintsutatud inimesi, kes ainult puhkust igatsewad. Kuid siin prawad nad tundide wiisi mööda wäljasid kõndima, mitte ainul nägelikult õppima, waid ka rohkeid seletusi kuulama. Mõnes katsejaamas tuleb wäljade waatlemisel 6—7 wersta ära käia, üle 100 katse ära waadata, igast katsest enesele wõimalikult ka jutustada lasta. See ei ole lõbureis, waid tõsine töö, — wäsitaw isegi wäljapuhanud inimesele. Wintsutatud ja roidunud õppereislasele on see otse piinaks, rääkimata sellest, et nähtust-kuuldust ainult segane pilt mälestusse wõib jääda. — Katsetegelastele on oma töö tutwustamine rõõmsaks kohustuseks, kuid muutub temalegi koormaks, kui oma seletust wäsinud inimestele pääle sundima peab.

Õppereisi ette wõttes tahetakse lühikese ajaga liig palju läbi käia ja liig palju ära näha. Oleks waja omaks wõtta põhimõte: — *wähem, kuid põhjalikumalt!*

Katseasjanduse Büroo teatab sel puhul ühtlasi, et katsejaamad edaspidi õppereislaste mitte enam tasuta ülespidamist pakkuda ei saa. Kooskõlas üldise kokkuhoidmisega meie rahwamajanduses, tuleb ka katseasutustel, oma suurenewa töö pääle waatamata, oma eelarwed kokku tõmmata, kustutades säält ka õppereislaste wastuwõtmise summad. Seda sundis tegema juba ka õppereislaste arwu jõudne kaswamine. — Tasuta toidu andmisest loobudes, saawad kohtades, kus söögimajad puuduwad, katsejaamad ka edaspidi õppereislastele wastu tulema, neile oma hinnaga toitu ehk toiduaineid andes, juhtumisel, kui selleks ajalt soowi awaldatud.

Katseasjanduse Büroo nimel **J. Mets.**

Kui naine suri.

Wene kirjaniku J. N. Potapenko jutt.

Iwan Buhtojaarowit lugesid kõik kõige õnnelikumaks inimeseks.

Ja tõepoolest läks tal kõik imehästi korda ja päälegi igas asjas. Juhtub, et isegi õnnelikul inimesel ikka üts asi korda läheb, kuna teises teda nurjaminek tabab. Nõnda wõib ka kolmas asi õnnestuda, kuna neljandat ei maksa ette wõttagi. Jumalal on andeid rohkesti, aga ka inimesi ei ole maa pääl wähe. Kõigile waja jagada, kõik sirutawad käed wälja ja kõik tahawad õnne.

Aga Iwanil läks hästi kõik, mis ta iganes ette wõttis. Ta asus meie poole juba aasta wiieteistkümne eest üsna noore mehena — oli alles kahekümne kolme aastane. Et ta awalik ja lahke oli, siis teadsid warsti kõik, et tema isa on olnud kuskil teises maakonnas kellegi krahwi suure mõisa walitseja, sääl eluaja walitsenud, aga mitte midagi warastanud — meie pool ei tahetud niisugust asja uskudagi. Surnud ära ja jätnud Iwanile kõigest seitse- wõi kaheksatuhat rubla, mis ta terwe eluaja kohta oma palgast kogunud.

Selle raha tõi Iwan enesega kaasa, waatas meie pool rigi maad, mis juba palju aastaid harimata wedelenud, rääkis maakonna linnas kellegagi läbi ja wõttis rendile paarsada tiinu wäga kauaks ajaks — räägiti, et üheksakümne üheksaks aastaks — ja hakkas talupidajaks.

Enne seda õppinud ta gümnaasiumis, aga wähe — teadmiste õppimine ei olewat talle meeldinud. Ta jõudnud wiienda klassini, siis astunud ta koolist wälja, elanud hulga aastaid isa juures, aidanud teda ja õppinud talupidamist.

Enne kui ta põllumeheks hakkas, waatas ta enesele sitsamast oma naabri, wäikemõisapidaja, juurest neiukese walmis — oli ülitubli neiu — Darja oli ta nimi, oli ilus, terwe, talutöös osaw, kuid haridus oli tal ainult kodune, see on kõige elementaarsem. Aga haridusest Iwan suurt ei hoolinudki, tal polnud seda tarwis. Ja nõnda wõttis ta Darja omale naiseks.

Siis rääkisid kõik, et ta naisewõtmiseks weel liig noor ja walikuga liig hädaline olnud. Sai alles tuttawaks, läks nädal, kaks ja juba walmis.

Läks aga nii, et paremine ei wõinudki minna: Darja Nikanoorowna oli nagu tema jaoks ilma sündinud ning kuni kahekümne ühe aastani teda ootanud ja enne mitte mehele läinud.

Kohe hakkasid nad kahekesi majapidamise asju ajama ja saatsid otse imesid korda: oli paljas maa wäikese metsasalguga ja säält läbi woolas kitsas ojake, aga kahe aasta pärast kaswas sinna tore talu: maja wiie toaga, aidad, laudad, hobused, lehmad, sead, linnud — kõik mis tarwis läks. Mets muutus puhtaks puiestikuks, tema kõrwale asutati noor rohtaed, oja kaewati tiigiks, asutati juurwilja aed ja lillelawad. Ilmus ka oras ja missugune weel — sarnast ei olnud meie pool weel nähtudki.

Igalpool oli neil hoolt ja waewa—wäljal, aias ja karjalaudas, kõigest oskasid nad sissetulekut saada.

Nad töötasid tõepoolest kümne eest, töötasid nagu teineteise wõidu.

Hästi läks neil ka teine osa — perekonnaelu. Darja oli siingi korralik ja wähemalt iga kahe aasta tagant tõi ta mehele pojakese wõi tütrekese ilmale. See näis olewat nagu paljugi, oleks wõinud ehk wähem olla, sest kõik kaswawad suureks ning nõuawad toitmist ja kaswatamist. Aga Iwan sellepärast ei muretsenud: kui jumal annab, peab wastu wõtma ja rõõmustama päälegi.

Igakord, kui jumal poja wõi tütre kinkimisega talle oma heldust üles näitas, kutsus Iwan tingimata terwe ümbruskonna omale külla ja kõik tulid, sest Iwani austati wäga, ning siis algas pidutsemine.

Sel ajal, millest jutt, hakkas Iwan juba neljakümne aastaseks saama. Talupidamine oli tal niiwõrd kaswanud, et talle kaksada tiinu wäheks jäi, ja ta wõttis naabrimõisapidajalt weel teist niipalju rendile.

Kõik läks tal endiselt korda; ta töötas wäsimata, puhates ainult pühapäewil ja pühade ajal. Seitsmest lapsest, keda Darja talle sünnitanud, kutsus jumal kaks enese juure tagasi, wiis jäid ellu. Neist olid kolm poisid — üks õppis juba linnas gümnaasiumis — ja kaks tütarlapsed — mõlemad olid alles wäikesed.

Elu oli Buhtojaarowi talus (nii nimetati seda) üksmeelne. Teadmata, kas sääl kunagi tülitseti. Wähemalt keegi ei olnud seda kuulnud. Wist ei wõinudki sääl tüli olla, selleks ei olnud aega. Iwan tuli koju ainult selleks, et lõunastada; kõik muu aja oli ta wälistööde juures. Darja oli kaelani kodustes töödes, ka lapsed olid tema hoolel. Millal oli neil aega riielda! Ega ometi pühapäewil ja suurtel pühadel.

Neil päewadel sõitsid nad harilikult kirikusse, naabriküla, mis wersta seitse nende talust eemal. Läksid mõnikord sugulaste ja tuttawate juure wõõrusele. Wahest tulid neile külalised ja nad wõtsid neid wastu nii, et paremat wastuwõtmist ei wõinud ollagi. Nad armastasid pühapäewil rahwast, kära ja jutuajamist.

Iwan, kes harilikult ikka karske oli, lubas enesele niisugusil päewil paar klaasi wiina wõi weini ja läks siis jutukamaks ning lõbusaks, jutustas naljajutte ja naeris ise nende üle kõige rohkem. Teisel päewal algas jälle töö, mis terwe nädala kestis. Selge on, et perekondlisteks pahandusteks ja tülideks sugugi aega ei jätkunud.

Nõnda woolas Iwani maija õnn ja korbaminek nagu ojakese otsasaamatu woog, mis maasügawusest alguse saab.

Wist oli saatus sellest kord tüdinenud ja tahtis oma pailapsele katsumist saata. Iwan Buhtojaarowi majja hiilis õnnetus. Darja kinkis oma mehele kaheksanda lapse ja jäi ise — jumal teab, millest see tuli — palawikku haigeks. Mõne aja pärast ei olnud Darjat enam ja Iwan jäi leseks.

See sündmus kurwastas mitte ainult Iwanit ennast, waid ka terwet ümbruskonda, sest kõik olid Buhtojaarowite juures olnud ja nende majapidamise edenemist näinud. Näis kui oleks wiieteistkümne aasta eest maha istutatud wäike kidur puukene, mis ikka suuremaks kaswama hakkas, kõrgemale tõusis ja laiemaks läks, igasse külge uusi harusid saates, ning mille juurtest maa seest uued wõsud tõusid, nii et juba haljast, tihedat ja warjurikast metsasalu näed.

Kõik said aru, kui suur tähtsus oli Darjal terwes majapidamises, kõigile oli ka selge, et tema surm Iwanilt nagu parema käe ära wõttis.

Iwan tundis seda saatuslööki sügawalt. Temale oli niisugune õnnetus raskem kui kellelegi teisele. Teine, kes õnnest nii ärahellitatud pole ning õnnetuste ja äpardustega harjunud, oleks seda rahulikumalt suutnud kannatada. Seni oli Iwanil kõik libedasti läinud ja korraga langes ta kaela suur häda.

Esiti oli ta üsna meelt heitmas. Nuttis kui laps ja ei osanud kuidagi enam tööle hakata. Päästi oli, et ta Darja ajal ei teadnudki, mis on kodune majapidamine ja mis tähendab laste kaswatamine, ta tundis ainult oma ala — põldu, karja, puuwilja- ja juurwiljaaedu, kõik muu oli Darja hooleks.

Siin nägi ta, et mitte ainult lapsi, waid ka kanu ja hanesid päewakski ilma järelwalwuseta ei wõi jätta. Ja piimaasjandus? Kelder kopsastega, kurkidega, marjakeedistega ja mitmesuguste söögiainetega? Kõiki tarwisminewaid aineid oli neil rohkesti, kuid tema ei teadnud, kust sai neid wõetud. Ja just nagu tema kiuste juhtus õnnetus wastu sügist, kui seda kõik oli tarwis koguda ja tagawaraks panna.

Aga kaua ta kõhelda ei wõinud. Tal oli tegew ja kerw loomus. Nädalat kaks andus ta nõrkusele, aga siis nägi ta, et on tarwis kas wõi üleõu, töö kallale asuda. Seda ta tegigi. Oli tarwis suurt jõupingutust, et ripakilijäänud talupidamist jälle korda seada ja tarwisele kõrgusele tõsta. Aga mis Iwan ette wõttis, seda tegi ta nagu kord ja kohus, kuigi sääl juures tuli waewa näha. Leidus ka keegi majatalitusega wilunud naisterahwas, kes tegi walmis kõik, mis talweks waja oli. Iwan ise andus rehepeksule ja karjatalitusele ning ajas niimoodi läbi talweni.

Kui talw tuli ja Iwan pärast tööpalawikku tähelepanelikult oma majapidamist ja jaluleseatud korda waatles, siis jahmatas ta: kõik näis ainult wälispidiselt korras olewat, kuid paljus wäiksis asjus walitses suur korralagedus.

Darjal oli sel ajal hulk wõid kogutud, kewadistest kanapoegist korjad kanu ja kukkesid üles kaswatatud. Palju oli jõulu eel linna turule wiia ja hää hinna eest ära müüa. Nüüd ei olnud midagi.

Ka toidutagawarad olid hooletult seisma pandud. Palju aineid läks rikki, terwed purgitäied marjakeedist läksid hapuks.

Kõige pahem lugu oli lastega. Kui Iwan kaht nooremat tütarlast waatles, siis kohkus ta nende katkenud pesu ja mustade kaelade pärast. Nad ei olnud kuude jooksul pesta saanud. Kõige wäiksemat, kes ema surmas tahtmatult süüdi oli, ei olnud rääkidagi — nii kasimata oli ta. (Järgneb).

Kirjawastused.

Kolija Wiljandis. Teie õiendust ei saa saadetud kujul awaldada, kuna teie seletusest ei selgu et meie lehes teie majakraamist juttu on olnud. Meie lehes oli nimetatud S. tänaw, kuna teie elukoht hoopis teisel tänawal on.

Kodumaad uurimas.

Rohkearwuline üliõpilaspere tänawu suwel Pärnu maakonnas, Saaremaakonnas ja Hiiumaal kodu-uurimistöid toimetamas.

Läinud aastate eeskujul korraldab Eesti Kirjanduse Seltsi Kodu-uurimise Toimkond tänawu suwel kihelkondade uurimist. On saadetud üliõpilast-stipendiaate 1) Saaremaakonda ja Hiiumaale, kus geograafilist uurimist toimetawad: Aksenia Akermonn — Jamaja, Anseküla ja Kõrla kihelkonnas; Marta Suurkaew ja Linda Kallipera — Karja ja Püha kihelk; Helene Tamwerk ja Ella Elbaum — Pöide ja Muhu kihelk; Olga Kuiw — Jaani ja Wäljala kihelk.; Liisa Rööp—Kihelkonna ja Mustjala kihelk.; Eerik Pipenberg — Kuresaare linna ja Kaarma kihelk.; Minna Melts — Reigi ja Emaste kihelk.; Emilie Atik — Keeria ja Pühalepa kihelk.

Botaaniliselt uuriwad: Elisabet Jaanuska — Jaani, Wäljala, Pöide ja Muhu kihelk; Helmi Mihkelson — Kihelkonna, Kärla, Anseküla ja Jamaja kihelk.; Esperia Leis — Mustjala, Karja, Kaarma ja Püha kihelk.; Hilja Mändmets — Reigi ja Emaste kihelk; Karl Eichwald — Pühalepa ja Keina kihelkonda.

Ajaloolisteks uurimisteks on saadetud: K. Põrn — Kärla, Kaarma, Püha, Waljala, Pöide, Muhu Karja ja Jaani kihelk; Hans Wihmann — Keina, Reigi, Emaste, Pühalepa, Kihelkonna, Jamaja, Anseküla ja Mustjala kihelk.

Päewapildistamist toimetab nimet. kihelkondades — hra K. Kalamees. 2) Pärnu maakonda on saadetud ajalooliste traditsioonide kogumiseks, üliõpil. Adele Mattisen — Wändra kihelk.; Ado Piirak — Tori kihelk.; Linda Anije — Tõstamaa ja Mihkli kihelk.; Aleks Margeis — Saarde kihelk. E. Blumfelt — Audru kihelk.; Artur Bekker — Häädemeeste kihelk; Jaan Konks — Pärnu Jaagupi kihelkonda; Heleene Peterson — Karksi kihelk.

Wabatahtlikutena on kodumaad geograafiliselt uurida wõtnud: Nelli Kikerpill — Nõo kihelk.; Olga Mutt — Karula kihelk.; Salli Matto — Puhja kihelk.; Nelli Madisson — Harju-Madise kihelkonda; Selda Passow — Risti kihelk; Leida Karneol — Kambja kihelk.; Ella Kikkas — Rannu kihelk.; Rahel Issurin — Paltiski linna.

Palutakse wastutulekut ja kaasabi kodu-uurijatele — nende tähtsa, kuid waewarikka töö paremaks kordaminekuks.

Weel 1. detsembri mässust osawõtjaid tabatud.

Soome ajalehe „Helsingin Sanomat" järele on tabatud Tallinnas weel üks sari 1. detsembri mässust osawõtjaid. Politseil olnud teateid, et Tallinnas weel mõned mässust osawõtjad endid warjawad ja ühel läbiotsimisel läinud korda seitse mässust osawõtjat tabada. Kinniwõetud on oma süü üles tunnistanud.

Kaks mässust osawõtjat on üle piiri Wenemaale põgenenud, kuna üks piiril tabati.

Wiimaste kinniwõetute süüasi tulewat ligemal ajal sõjaringkonnakohtus arutusele.

Wõiduwõimalused suurenenud.

50.000 piletit kustutatud—wõitude arw ja summa endine.

Eelmiste loosimiste eeskujul müüwad kõik pangad üle maa

400 mrk. eest 100 wõiduwõimalust,

millega igaüks Eesti Wabariigi Wõidulaenu loosimisel 1. juulil 1925 — — — aastal wõib wõita suuremaid wõitusid: — — —

Mrk. 250.000.— Mrk. 100.000.— Mrk. 50.000— jne.

Kõik wõidud makstakse kohe pääle loosimist wälja, maha arwates riigimaks ja protsendid.

Loosimisele tuleb 1.000.000 marka.

Riigikogu läheb homme puhkusele.

Riigikogu wanematekogu otsustas weel käesolewal istangjärgul läbi waadata esimeses järjekorras 32 ja teises järjekorras 8 seaduseelnõu. Koosolekuid peetakse kaks korda päewas.

Riigikogu läheb suwewaheajaks laiali reedel.

Erakorralised kulud 1. detsembri ja külaskäikude tagajärjel.

Walitsus on otsustanud riigikogule esitada lisaeelarwe 18 628 500 marga suuruses ja soowi awaldada, et eelarwe weel käesolewal istangjärgul wastu wõetakse. Eelarwe sisaldab eneses pääasjalikult kulusid, mis on tekkinud wangide toitmisest, sest 1. detsembri sündmuste tagajärjel tõusis teatawat liiki süütegude arw. Nüüd on wangide arw wangimajades jälle karilik.

Siis on weel ettenägemata kulusid nõudnud külaliste wastuwõtmine wälisriikidest ja wastukülaskäik. Eelarwes on weel muud wähemad ettenägemata wäljaminekud, mille katteks krediiti nõutakse.

Surnukeha tee ääres.

14. juunil leidsid möödaminejad Küti wallas Wirumaal umbes werst maad Küti wallamajast eemal tee äärest wereloigu ja mõni samm kaugemalt taluomanik August Tedre surnukeha. T.-l oli mitu kuuli pääst läbi lastud.

Selgus, et Teder oli wallamajas koosolekul käinud, selle järele lähedalolewas Priskali poes wiibinud ja siis koju poole läinud. Tapmine on korda saadetud röömimise otstarbel, sest surnukeha juurest rahakotti ei leitud, kuna tal omaste teada suurem summa raha kaasas olnud.

Tapetu oli 42 a. wana, abielus ja ühe lapse isa.

Tapmises kahtlustatakse Tedre endist sulast N. Saun'a, kes kinni on wõetud.

„Sakala" teated

on alati huwitawad ja wärsked.

6. kirikupäew.

16. juunil kell 10 hommikul algas Tallinnas kirikupäew awamis-jumalateenistusega Kaarli kirikus, kus praost Mohrfeldt waimuliku kõnega esines. Jumalateenistusest wõtsid osa Pärnu-Eliisabeti koguduse õpetaja Grünberg, piiskop Kukk ja praost Rutopõld. Kirikupäew peeti poeglaste gümnaasiumi wõimlemissaalis. Kirikupäewast osawõtjaid registreeriti ülepää 332, nendest koguduste saadikuid 170. Awamine sündis alles kell 1, mil piiskop Kukk juhatuslaua taha asus. Kirikupäewa juhatusse waliti: prof. Rahamägi, praost Steinberg, köster Anniko ja saadikud Lell ning Amberg. Sekretariaati waliti: kirikuõpetajad Annwer, Sommer, Grünberg, köster Siiak ja Saadik Mortson Terwitustega esinesid haridusminister prof. Rahamägi ja riigikogu liige Naudkepp.

Siseminister Einbund jälle haige

Siseminister Einbundi terwisline seisukord on wiimasel ajal jälle halwenenud. Wiimane haigus, mille tagajärjel ta mõne aja ametikohuste täitmisest puudus on tagasi tulnud. Siseministri asetäitjaks määrati sõjaminister J. Soots.

Enesetapmise katse õnnetuma armastuse pärast.

14. juuni õhtul laskis Walgas soomusrong nr. 2 pääl teeniw noorem-leitnant Preeks enesele browningisüsteemilisest rewolwrist kuuli rinda. Põhjuseks olewat õnnetu armastus. Haaw on elukardetaw, kuigi haawatu pärast laskmist weel elas.

Hiina rahutused.

Briti ja Jaapani konsulaadid maha põletatud. Nõutakse läbikäimise lõpetamist Inglismaaga.

Hiinast saabud teadete järele on sääl seisukord tõsisemaks muutunud. Kiukiangis on rahwahulk tunginud Briti ja Jaapani konsulaadi kallale, rüüstates need ära ja põletades maha. Mässuliste tuleohwriks langesid ka Jaapani laewaseltsi ja mitmed teised ettewõtete hooned. Korra loomiseks saadeti maale Jaapani dessant. Kaifungis põletati maha katoliku kirik ja tapeti ära üks Itaalia preester.

15. skp. korraldasid 2500 Hiina üliõpilast Tientsinis meeleawalduse, millega hoolehoidu awaldati Schanghai streikijaile. Korratuste likwideerimisel sai linna politsei toetust marschal Tsangtsolini wägedelt.

Sasebos seisew Jaapani miinihäwitajate salk sai käsu ettewalmistada sõidu wastu Schanghaisse.

Wiimaste teadete järele on seisukord Schanghais rahulikumaks muutunud. Paljud töölised on streigist loobunud. Ainult sadamatööliste streik kestab edasi.

Pekingis selle wastu näib eurooplastewaenulik meeleolu kaswawat. 30-tuhandeline rahwahulk pani Hiina wälisministeeriumi ees meeleawalduse toime, nõudes igasuguse läbikäimise lõpetamist Inglismaaga.

Seisukord Marokkos.

Prantsuse-Hispaania koostöö alganud.

Fezist tulnud teadete järele on seisukord wäerinna lääneosas paranenud Idabool jatkawad riffid Taonbat wastu kallaletungimist. Wäerinna keskkohas on riffid saanud kohalikelt suguharudelt toetust ja alustasid kallaletungi, kuid löödi raskete kaotustega tagasi.

Tetnani juures on marokkolased katset teinud Hispaania wäerinnast läbi murda, kuid see ei õnnestanud.

Mellillast tulnud teate järele on prantsuse aeril tabanud kaks mootorpaati, millelt leiti riffidele määratud sõjariistu.

Marokkost Pariisi jõudnud Prantsuse pääminister Painlevé seletas ministrite kabinetis, et Prantsuse ja Hispaania koostöö Marokko wõitluste asjus on juba alganud. Marokko wetesse on saadetud Prantsuse sõjalaewad, mis takistawad sõjariistade salawedu. Esialgse kokkuleppe põhjal walwawad mõlemad riigi sõjalaewad Marokko randa.

Liht- ja mitmewärwi trükitööd
walmistab kiirelt ja korralikult
E. Hunt'i trükikoda, Posti tän 20-b

Sakalamaa elu.

Wiljandist.

Segadused majanumbrite pärast.

Wiljandi majad said teatawasti uued numbrid, kuna uute numbrite ja nimesiltide muretsemine majaomanikkudele wõi hooldajatele ülesandeks tehti. Suurem hulk maju on juba saanudki uued numbri- ja nimesildid, aga kaunis palju maju on weel ilma uute siltideta. Mõni majaperemees on olnud nii „tark", et on jätnud ka wana numbrisildi maja külge ja nii ehib tema maja kaks numbrit, kumbki muidugi isesugune.

Suur häda on kirjakandjatel niisuguste kui ka teiste majadega. Majal on kaks numbrit, üks on, ütleme näiteks, 15, teine 18, siis ei tea ta, kumba maija wiia kiri, mille aadressil on teine neist numbritest. Ka tuleb palju kirju endiste majanumbrite järele, kuna uued sellenumbrilised majad on hoowis teisal. Weel suurem häda on majadega, millel numbrit küljes polegi, ja niisuguseid mõnes kohas mitu reastikku — ei ole kerge nendest kirjasaajat üles otsida.

Selle segaduse kõrwaldamiseks on teinud linnawalitsus korralduse, et 1. juuliks peawad olema kõikidel majadel uued numbri- ja nimesildid, kuna korralduse mittetäitjad seaduslikule wastutusele wõetakse.

Seni takistas siltide saamist linnawalitsusele ära antud ettetellimiste rohkus — nüüd on aga kõik tellimised täita suudetud ja selle poolest enam takistust ei ole.

Linna kooliwalitsus ei saa lasteaiale toetust.

30. märtsil s. a. esitas Wiljandi linna kooliwalitsus haridusministeeriumile palwega toetuse saamiseks linna lasteaiale. Kooliwalitsus soowis, et haridusministeerium wõtaks oma kanda pool lasteaia juhatajale makstawast palgast, mis aastas wälja teeb 47 547 marka. Kooliwalitsus põhjendas oma palwet sellega, et temal toetusesaamise puhul wõimalus awaneb õppeabinõude muretsemiseks.

15. skp. teatas haridusministeeriumi kooliosakond, et haridusministeeriumil ei ole wõimalust Wiljandi kooliwalitsusele lasteaia ülalpidamiseks toetust määrata.

Linna hoolekanne 1924 a.

Linna hoolekandeosakonna läinud aasta aruande järele on lastekodu ülalpidamiseks wälja läinud 859.147 marka. Hoolealuseid lapsi oli aasta algul 22, kuna see arw aasta lõpuks 32 pääle tõusis.

Linna wanadekodu ülalpidamine on maksma läinud 866 368 marka. Wanadekodus leidsid warju aasta algul 36 ja lõpul 37 hoolealust. Lahtisel hoolekandel oli läinud aasta algul 247 ja lõpul 249 inimest, kelle ülalpidamiseks kulus 1 628.436 marka.

Toetus naisseltsile lasteaia ülalpidamiseks.

Haridusministeerium on Wiljandi naisseltsile määranud 8000 marka ühekordset toetust lasteaia ülalpidamiseks.

Jlmus trükist:
MART RAUD
„ÄITSMIK"
Armastuslaule sügistalwest 1924.
Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus 1925

IV algkool ei saa maakonna gümnaasiumist ruume.

22. mail pööras Wiljandi linnawalitsus maakonnawalitsuse poole IV algkooli tarwis ruumide saamise palwega maakonna poeglaste gümnaasiumist. Linnawalitsus põhjendas oma palwet sellega, et maakonna gümnaasiumis on wabu ruume, kuhu wõib mahutada IV algkool.

Nagu nüüd maakonnawalitsus teatanud, ei ole temal wõimalik linna algkoolile maakonna poeglaste gümnaasiumist ruume anda.

Rahwaülikoolide seltsi raamatukogu sulgumise asjus

palutakse meid järgmist seletust awaldada:

Wiljandi Rahwaülikoolide seltsil ei ole aineliste põhjustel wõimalust kahte raamatukoguhoidjat pidada; seepärast on raamatukoguhoidja pikema haiguse puhul raamatukogu sulgumine paratamatu: mitmetuhandeköiteline raamatukogu on suur warandus, mille eest wastutab raamatukoguhoidja. Raamatukoguhoidja haiguse puhul ei saa ometi awada raamatukappe, et igaüks wõtaks, mis talle meeldib, waid tuleb leida asetäitja. Ei saa ka keegi wastutust raamatukogu eest enese pääle wõtta, ilma et ta oleks raamatukogu inwentuuriga wastu wõtnud. Raamatukoguhoidja asetäitja leidmine ja inwentuur wõtab aega, seepärast tuleb raamatute wäljaandmine ajutiselt lõpetada. Et meil ainult üks awalik raamatukogu, siis tundub raamatukogu kinniolek takistusena ja wõib tekitada isegi kibedusetunde, kuid et sulgmine raamatukoguhoidja haiguse puhul paratamatu, haigus aga ei allu inimesetahtele, siis ei ole wähematki põhjust pahandamiseks. Sellega tuleb leppida kui paratamatusega.

Wiljandis, 15. juunil 1925 a.

Austusega

Wiljandi Rahwaülikoolide seltsi juhatus.

Suwine söök ei ole liha, waid
piimasupp
Kõige odawamalt wõib walmistada piimasuppi
rõõsakoore petist,
mida saate **A. Jlwese** piimäärist.

Linna haridusnõukogu koosolek

peeti ära 16. skp. linna kooliwalitsuse ruumides. Koosolekul otsustati 1. aug. s. a. sulguda linna II algkool ja selle õpilased mahutada teistesse algkoolidesse. Otsustati 1. aug. sulguda linna I algkooli 1-ne klass ja selle asemel awada samas koolis 5 klass. Samast kuupäewast alates awatakse IV algkooli juures üks 1-ne ja üks 4-as klass ja V algkoolis üks 6-es kõrwalklass.

Et linna IV algkool oma senistest ruumidest lahkuma peab, siis otsustati linnawalitsuse ees esineda palwega, et Jakobsoni tänawal asuwasse haridusministeeriumi maija ruumid muretsetakse. Nimetatud majas on praegu korteris eraisikud, kellele kawatsetakse koolile ruumide saamise mõttes korterid üles ütelda.

Wiljandi turg teisipäewal 16. juunil.

Lihaturg: Sealiha seawiisi 42—44 mk. nael, loomaliha: supiliha 30—35 mk., —pehme 30 - 35 mk.n., wasikaliha 20—25 mk. n., elus wasikad 800—1400 mk. tükk, põrsad 1000—1200 mk. tk., kanad 100—140 mk. tk., kanamunad 12—14 mk. paar.

Kalaturg: Wärsked räimed 5—6 mk. n., purikad 20—25 mk. n, latikad 15—20 mk. nael, suitsuräimed 4—5 mk. kümme, angerjad 50—100 mk n.

Piim ja piimasaadused: Röösk piim 15—17 mk toop, happpiim 8—10 mk. t., kohupiim 25 mk. t., wõi 70—80 mk. nael.

Wili ja wiljasaadused: Rukkid 380—400 mk pd., kaerad 300—320 mk. pd., rukkijahu 420—440 mk. puud., nisujahu 18 mk. nael, tangud 35—38 mk. toop.

Aiasaadused ja juurewili: Redised 5—7 mk. kimp, salatid 5—10 mk. kimp, wanad kartulad 200—225 mk. wakk, wärskeid kartulaid weel müügil ei ole, wärsked kurgid 15—60 mk. tükk, wärsked porgandid 12—13 mk. kimp.

Kinod.

„Idealis" esineb neil päiwil „Rosita", milles kujutatakse ühe uulitsa tantsijanna elulugu. Näitlejatena esinewad selles filmis ilmakuulsad näitlejad Mary Pickford ja Ernst Lubitsch.

„Modernis" esinewat pilti „Nju" peab tunnistama üheks ilusamaks ja kaasakiskuwamaks pildiks nende hulgas, mis Wiljandis nähtud. Ossip Dõmowi romaan on iseenesest juba huwitaw oma psühholoogilise käsituse poolest, kuna film seda huwitawust weel täiendab.

Wiljandimaalt

Kuidas köplast ninapidi weetakse.

Ei tulnud „Ugala", ei Lihula pastor; arsti narritud.

Pühapäew, 14. juuni, tõi köplastele kaks pettumust: ühe teatriarmastajatele, kes lootsid „ugalastelt" näha wäärtuslist ettekannet ja teise pühakirja sõpradele, kelledele oli kirikust teatatud, et täna kell 6 p. l. peab siin jumalateenistust Lihula õpetaja Läänemaalt. Nagu pärast selgus ei saanud köplasi külastada ugalased ühe näitleja wäga raske haiguse pärast ja Lihula õpetaja jäi tulemata sellepärast, et see jumalateenistus ei olnud mitte määratud Suure-Kõpu kogudusele Wiljandimaal, waid Hiiu-Kõpu kogudusele Hiiumaal, missugune teade wist posti eksituse läbi üle mere siia oli sattunud.

Wihmasest ilmast hoolimata oli kogunud kiriku juure hulk inimesi, kes pidid ilma kirikusse pääsemata märjalt koju pöörama, arwates, et siin on mõne kelmistükiga tegemist, nagu hiljuti siin keegi tegi jaoskonna arstile. Jaoskonna arsti juure ilmus keegi temal tundmata isik ja palus teda wäga südamlikult kellegi jõuka talumehe juure sõita oma hobusega, sest talus ei olewat kedagi, kes saaks arstile järele sõita. Häädsüdamline arst sõitis ja leidis kodus peremehe kõige parema terwise juures ja tal ei olnud arsti kutsumisest aimugi. Arst pidi 25 kilomeetrit halba teed ilmaaegu edasi-tagasi sõitma.

Tänassilma elust.

Põllutöö hakkab juba lõppema, — mõnel hilisemal on weel teha külwi, kuid loodab sellega ka ikka walmis saawat. Talirukis on õige ilus ja lopsakas; mõnes kohas on wiimane wihm ka paiguti maha löönud aga õitsemine on ka peaaegu läbi — nii et ikka keskmist saaki loodetakse.

Läinud nädalal oli teetegemine; et põllutöö enam suuri takistusi ei teinud, oli wõimalust teed korralikult parandada, mis ka esimesel rewideerimisel wastu wõeti.

Pühapäewal 14. skp. oli E. N. K. S. Tänassilma osakonna korraldusel Risti koolimajas pidu, ette kanti näidend „Metsamajas". Rahwast oli halwa ilma tõttu wähe.

76-aastase wanamehe surnukeha leid Nawesti jõest.

13. skp leidis Nawesti jõest, raudteesilla ligidalt, kohalik noormees A. A. wanamehe surnukeha. Leidja arwas selles Wõhma ligidalt Wainu talu pereisa ära tundwat, kes nädalapäewad tagasi kadunuks jäi. Asjast teatati ametiwõimudele ja uppunu arwatawatele omastele. Nende kohalejõudmisel selgus, et uppunu oli tõesti Wainu talu pereisa Tõnis Riik, 76 aastat wana. Ka tehti selgeks, et surm ainult enesetapmisest wõis tulla. Kadunu oli enese arwatawasti juba 6. skp. uputanud. Sel päewal läinud ta kodust Wõhmasse, wõtnud sääl weel pisut wiina, jätnud sõpradega jumalaga ja lubanud enesele otsa teha. Enesetapmise põhjuseks olnudki asjaolu, et omaksed kadunud wanamehele sagedasti wiina ostmiseks raha andmast keeldusid.

Pärnumaa rajalt.

Kihelkonna laulupidu Hallistes

Abja gümnaasiumi ilusas pargis ja majas peeti pühap. 14. juunil ära Halliste kihelkonna laulupidu. Rahwast oli wilu ilma tõttu keskmiselt osa wõtma ilmunud. Kell 12 päewal algas Paluoja alewist laulukooride ühine rongikäik muusika saatel Abja mõisa, kus awamise kõne pidas endine riigikogu liige Ch. Arro. Sellele järgnesid üldkooride laulud õpet. Lukas'e juhatusel. Pidukõne pidas Türi kirikuõp. Kuusik, mis wäga iseloomustawalt näitas, „miks laulab Eesti rahwas?" Pidutuju rikkus osalt ka kerge wihm, mis parajasti pidukõne ajal hakkas sadama ja pidulisi sundis majadesse warju minema. Ka gümnaasiumi õpilaste wõimlemiseharjutused said wihma läbi kannatada. Õhtul järgnes endise mõisa aida lael näitemäng ja tants. Koht selleks oli wäga müstiline. Ette kanti keskkooli õpilaste poolt näidend „Ullikene", mis hästi ära oli õpitud. Pius.

Wallanõukogu walimised Abjas

Ühise wäerinna likwideerimise tõttu tulewad Abjas 28. ja 29. skp. erakorralised wallanõukogu walimised. Wõistlewad kuuldawasti neli nimekirja. Pius.

Mitropoliit ringreisul.

Läinud pühap. ja esmasp. külastas Eesti ap. usu mitropoliit Aleksander oma saatkonnaga Pärnumaal Karksi ja Penuja kogudust. Karksis mängis jumalateenistusel kaasa Polli-Peraküla segapillide koor, mis ap. usu kirikutes alles haruldane asi. Penujast sõitis kõrge waimulik Wiljandimaale edasi. Pius.

Wastutaw toimetaja wann. adw. Kaarel Baars.
Wäljaandja „Sakala"-Kirjastusühisus.

„Ugala" teater

Pühap., 21. juunil s. a.

„Lossimägedes"

wabaõhulawal esietenduseks

Judith

Fr. Hebbeli tragöödia

Näitejuht: Andr. Särew

Algus kell ½10 õhtul

Pääsetähed: 100—35 mrk.

Suure-Jaani

Wab. Tuletõrje S.

Jaanip., 24. juunil s. a.

Lembitu linnamäel

Suur

Suwepidu

Kawas:

Kõne, laul, muusika, tants, ilutuled j. n. e.

Algus kell 4 p. l.

Juhatus.

Dr. O. Ruisla

Algan haigete wastuwõtmist 24. juunil s. a.

Suure-Jaanis

apteegi majas

Kõnetraat nr. 11.

Raamatupidamist

kahekordse itaalia ja ameerika süsteemi järele, kaubandusrehkendust, kirjawahetust, kiirkirja ja masinakirja. Õpetan kiireit ja põhjalikult igale soowijale üksikult.

End. Kaubanduskooli inspekt.

Arthur Lieberg.

Kõrgemäe tän. nr. 5

Endistest õpilastest on kohtadel: mitmed pangadirektorid, pääraamatupidajad pankades, suurtes kaubanduslistes ja tööstuslistes ettewõtetes, kassapidajad, korrespondendid ja muud ametnikud omawalitsuslistes ja ühistegelistes asutustes.

Raamatupidamise kursusele wõetakse weel piiratud arwul

õpilasi

wastu iga päew kella 9—4

Kont. „Vilonia" Lossi t. 16

Kes soowib anda

trigonomeetria

tunde keskkooli lõpuklassile wastawalt. Teatada sit. kirjalik. „Trigonomeetria" all

---

Haritud meesterahwas

keskkooli õpetaja

soowib umbes üheks

kuuks maale.

On nõus õpetama ladina- ja saksakeelt.

Pakkumised saata Paide, Pärnu tän. 5, H. Seidelberg

Kõnetraat nr. 115.

Ustawaid ja energilisi

agentisid

kinnituse alal tarwitab kont. „Vilonia" Lossi tän. 16.

Wana-Wõidu Ühispiimatalitus wajab

turbalõikajaid

Töötettewõtjaid palutakse ilmuda pühapäewal, 21. juunil s. a. kell 12 päewal piimatalitusse kaupa tegema.

Juhatus.

Wajan kohe

lapsehoidjat.

Lähemalt Pikk tän. nr. 3 hoowi päält majast Wares'e käest kella 7—8 õhtul.

„Ugala" teater

Wajab weel

noorimehi

kes „Judith'is" Assüüria sõduritena Wiljandi kaasa mängiks. Asjast huwitatuid palutakse kohe proowidele tulla. Proowid igal õhtul kella 7 alates mägedes wabaõhulawal (wihmase ilmaga teatri ruum.) Kaasamängijatel wõimaldatakse sõita ka Türi laulupidule. Tasuks: priisõit, pidu üldine pääse ja prii korter Türil.

Wajatakse

kaewutegijat

Uusna Ühispiimatalitus

Wajatakse kiires korras

ehitusmeistrit

2-kordse puumaja ehitamiseks Kungla tän., Ed. Ilwes.

Palutakse ilmuda ehitusplatsile Wiljandis 18. ja 19. s. k. p. ehk Paistu päewapildi töökotta igal pühap. k. 11-3 p. l.

Omanik Ed. Ilwes.

Wajatakse wilunud

traktorijuhti

lühema aja pääle.

Uusna mõis.

Tuhalaane Masinatarwit. Ühisus wajab oma hobustega weetawa wiljapeksu garnituuri pääle

masinisti.

Walimine on pühapäewal, 21. juunil s. a. kell 10 hom. Tuhalaane Mukfil. Juhatus

---

Soowin kohta

kodustele töödele

suuremasse tallu ehk mõisa. Könelen saksa-, läti- ja eestikeelt. Teatada linna waestemajasse M. Matiesen.

Tublit

tüdrukut

kohe maale tarwis. Küsida Riia saapakaupl., Tartu t. 16

Suuremal arwul tarwis mees- ja nais-

põllutöölisi,

2-te majateenijat, ärasõiduks ütsikteenijat ja wan. naisterohwast karjaseks. Kontor „Vilonia" Lossi tän. 16.

Wajatakse

turbalõikajat ja heinategijat

(wakamaa wiisi).

Pärsti Aindule.

Pillimehed,

tarwitage juhusi! Kiiresti tarwis hääd

lõõtspilli mängijat.

Kirjad slt. „Konno" all.

Kahe toaline

korter

ühes hobuse- ja wankriruumiga ära anda.

Eha tänaw nr. 1.

---

2 tuba

köögi tarwitamisega wälja anda. Eha tän. 1, krt. 7.

Teadaanne.

Wabatahtlikult hääde tingimistega on 12 wene-tiinu maad ühes juuresolewa heinamaa ja kasemetsaga müüa W.-Suislepi wallas, Alweril nr. 29. Kaupa tehakse kohapääl igal ajal J. Põder.

Lähemaid teateid annab M. Mõttus, säälsamas.

1-ne poolaasta hakkab lõpule jõudma!

Pidage meeles, et „Sakala" pooleaasta tellijad saawad hinnata kaasa wäärtusliku põllumajanduslise kuukirja

„Uus Talu"

„Uus Talu" on olnud kasulikuks nõuandjaks põllumehele, seda tunnistawad kõik „Sakala" esimese pooleaasta tellijad, kes on saanud hinnata selle wäärtusliku kaasaande.

Et keegi põlluharijatest teisel poolaastal „Sakalast" ja tema wäärtuslikust põllumajanduslisest lisast ilma ei jääks, selleks andke teise pooleaasta tellimine kohe ära.

„Sakala" tellimisi wõtawad wastu kõik Wabariigi postkontorid.

Sakala Pank

Wiljandis, Lossi tän., omas majas

Wanem ja suurem raheasutus Wiljandimaal

Põhikapital 10.000.000 marka

Pank wõtab raha hoiule ja maksab tähtajaliste hoiusummade eest 12% aastas, lima margi ja kroonumaksu mahaarwamata ja jookswate arwete päält 7—9% aastas. Pank annab laenusid, saadab raha teistesse linnadesse, ka Wenemaale, ja teostab kõiki muid pangaoperatsioone.

Juhatus.

Wana-Wõidu põllutöökooli hoolekogu annab wälja wähempakkumisel

kaewuehitustööd

Wäljapakkumine on wana Wana-Wõidu mõisas põllutöökooli hoolekogu ees esmaspäewal, 22. juunil 1925 a. kell 3 pääle lõunat.

Wana-Wõidu põllutöökooli hoolekogu.

Tobra-Peetri (Kihwa) sawitööstus

Soowitab hääduses tuntud

ahjupotte

punaseid ja glasuurituid.

Wana-Tännasilma Turba Ühisus annab wähempakkumise teel wälja

turbalõikuse töö

ka wähemate osade wiisi, töö kogusumma umbes 200 kantsülda. Wähempakkumine on 21. juunil 1925 a. kell 10 hommikul Wana-Tännasilmas, hra J. Saare nahatööstuse ruumides.

Juhatus.

Wiljandi Toorelina Tööstus

müüb kohemaksetawa raha eest enampakkumise teel 6 kuhja ala

heinamaad

Wäljapakkumine on pühapäewal, 21. juunil 1925 a. koha pääl Musta orus.

JUHATUS.

Üürile antakse

remonteeritud walge tuba,

lõunapool küljes, omaette sissekäiguga, mööbliga wõi ilma, ehk jälle sügisel kooliõpilastele ühes kostiga. Küsida Tallinna tän. nr. 1, Blossfeldt.

Kõiksugu mänguriistad

Wiiulid,
Gitarred,
Mandolined,
Balalaikad,
Grammofonid jne.
Keeled ja muud
Tarbeasjad,
Noodid iga pilli jaoks,
Tapeedid ja seinapapp.

A. Tõllasepp'a kaupl., Wiljandis

Müüa

ristikheina 2½ wakam., 13 p. wiljaredelid, 1 pruugit. töötwanker ja 1 uus saarepuu kummut. Järele küsida J. Hiiopi kaupl., Tartu t. 16.

Müüa pruugitud lapse

korwwanker

Küsida Wene tän. 11 f. A Saar

Müüa suur

maja

kõrwaliste hoonetega ja aiaga

Küsida Jakobsoni tän. 20 majaomanik Rull'ilt.

Ehitusekrunt

edasi anda. Küsida Uueweski tee potsepp Tuul'e käest, Wiljandis.

---

25 wakamaad

heinamaad

wälja rentida. Kaupa tehakse 21. juunil Wana-Wõidu Oiul härra J. Moks'i juures.

Taewere wallas

wäikekoht

hääde hoonetega müüa.

Küsida Taewere wallast, Undisaare talust

K. Tirmann.

Heinamaa

tükke wälja rentida kunni 28. juunini 1925 a.

Wastemõisa Kääri talus.

Hääd nahka ostate

ainult

Joh. Kondor'i nahatehase ladust

Lossi tän., Eesti Panga all

Tallanahk, kõige wastupidawam koorepark pastla-, juht- ja lambanahk, sheremet rihmad omast tehasest. Wõtan nahku parkimiseks wastu ja ostan tooresnahku.

Jaanipäewaks daamidele ja tütarlastele

suur suwikübarate wäljamüük

samuti ka rikkalikus wäljawalikus kübaralillesid soowitab moodi- ja kübarakauplus

L. Abel, Lossi tän. nr. 9.

Kohale jõudnud I-st sorti

katusetõrw ja tõkat

25- ja 50-naelalistes plekknõudes.

A. W. WERNCKE

Wiljandis, Kauba tän. Telefon 32.

Sandaalid, tenniskingad

niisama ka igasugu muid jalanõusid soowitab kõigesuuremas wäljawalikus wõistlemata hindadega

Joh. Järs, Tartu t. 15-a.

Kaupmeestele suured protsendid.

„Sakala" abitalitus

Wiljandimaa Õpetajate Liidu raamatukaupl. wõtab wastu

tellimisi, kuulutusi ja müüb üksikn.

Ärge hoidke raha asjata kodus!

Raha kodus ei too mingit kasu!
Raha kodus hoida on kardetaw!

Raha wõtab hoiule

jookswale arwele ja tähtaja pääle ja maksab hoiusummade eest ajakohast protsenti

Sakala Pank

Wiljandis, Lossi tän. omas majas.

Ärareisimise tõttu, rutuliselt müüa wäheldane

asunduse talu

ja telsed linna majad.

Küsida kontor „Vilonia" Lossi tän. nr. 16.

Tarwastu Mustlal

müüb ütsikuid „Sakala" numbreid ja wõtab tellimisi wastu

J. Link'i kauplus.

Uue Suislepis

wõtab „Sakala" pääle tellimisi wastu

Kaubatarwitajate Ühisuse kauplus

„Sakala"

ütsikud numbrid on müügil Wäike tänaw nr. 2

Madissoni poes.

Suure-Jaani

alewis wõtab „Sakala" tellimisi wastu

A. Mutli raamatukauplus.

W.-Tännasilmas

Kiriku poes

wõtab „Sakala" pääle tellimisi wastu ja müüb ütsikuid numbrid

A. Litter.

K. Sarel'i trükk Wiljandis.